

**Zalaszombatfa Község Önkormányzata képviselő-testületének 35/2015.(V.29.)
határozata a 2014. évi belső ellenőrzésről**

Zalaszombatfa Község Önkormányzati Képviselő-testülete
a 2014. évi belső ellenőrzési tevékenységről szóló beszámolót az
előterjesztésnek megfelelően elfogadja.

Összefoglaló Jelentés a 2014. évi belső ellenőrzési tevékenységről

A. A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása

A belső ellenőri munkát 2014. évben az alábbi jogszabályok határozták meg:

- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.),
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.),
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény (Áht.),
- 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (Ávr.),
- A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011.(XII.31.) Kormányrendelet (Ber.),
- az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet (Áhsz.),
- az államháztartás számvitelének 2014. évi megváltozásával kapcsolatos feladatokról szóló 36/2013. (IX. 13.) NGM rendelet (NGM rendelet).

I. Az ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése:

1. *A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése, az ellenőrzések összesítése*
A képviselő testület által 2013. december 12-én jóváhagyott 2014. éves belső ellenőrzési munkatervben az alábbi vizsgálatok kerültek meghatározásra:
 - a) A helyi szabályzatok felülvizsgálata

Soron kívüli ellenőrzésre az önkormányzatnál 2014. évben nem került sor.

A 2014. éves belső ellenőrzés során a képviselő-testület által jóváhagyott munkatervtől eltérés nem volt, továbbá elmaradt ellenőrzések sem voltak. Év közben a képviselő-testület a 2014. éves belső ellenőrzési munkatervet nem módosította.

Az ellenőrzési tevékenység a jegyző által kiadott megbízólevél és a belső ellenőrzési vezető által készített vizsgálati program alapján került végrehajtásra. Az ellenőrzésről vizsgálati jelentés készült. Az ellenőrzés megállapításai a jegyző és a pénzügyi ügyintéző folyamatos tájékoztatása mellett realizáló megbeszéléseken is ismertetésre kerültek.

A belső ellenőrzés az önkormányzat belső ellenőrzési kézikönyve előírásait követte, az abban rögzített iratminták alkalmazásra kerültek.

Az ellenőrzési jelentés megfelelt a belső ellenőrzési kézikönyv előírásainak, továbbá a nemzetközi standardoknak és a Ber-nek. A belső ellenőr által tett javaslatok, ajánlások megvalósíthatóak voltak. A jelentésben érdemi ajánlások és javaslatok születtek, amelyek tekintetében a jegyző és a közös önkormányzati hivatal dolgozói részéről alaki és tartalmi kifogás nem merült fel.

Az egyes ellenőrzések bemutatása:

a) A helyi szabályzatok felülvizsgálata

Az ellenőrzés célja: a szabályzatok felülvizsgálata.

Az ellenőrzés tárgya: számviteli politika, eszközök és források értékelési szabályzata, leltározási és leltárkészítési szabályzat, pénzkezelési szabályzat, kötelezettség vállalási szabályzat felülvizsgálata volt.

A vizsgálat módszere: szabályszerűségi ellenőrzés.

Az ellenőrzés erőforrás szükséglete: 5 szakértői nap.

Zalaszombatfa Község Önkormányzata 2014. évi belső ellenőrzési munkatervében foglaltak teljesültek.

2. *Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása*

A belső ellenőrzés során nem merült fel olyan tény, vagy adat, amely alapján az önkormányzat, a hivatal, vagy bármely költségvetési szerv dolgozóival szemben fegyelmi felelősségre vonásra, anyagi kártérítésre, szabálysértési, vagy büntető eljárásra kellett volna sort keríteni.

II. A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása

Önértékelés alapján kerül bemutatásra és értékelésre a belső ellenőrzési tevékenység ellátásának minősége, az adott évben rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételek, valamint a belső ellenőrzési tevékenység ellátását elősegítő és akadályozó tényezők.

1. *A belső ellenőrzési egység humánerőforrás-ellátottsága*

Az önkormányzat saját belső ellenőrzési rendszerét, személyi és tárgyi feltételeit már korábban kialakították, annak folyamatos működését biztosítja.

2006. július 1-től egészen 2012. december 31-ig az önkormányzat belső ellenőrzését Kistérségi Többcélú Társuláson keresztül látták el.

Az önkormányzat 2013. január 1-től vállalkozói szerződés alapján a belső ellenőrzési tevékenységet külső szakértő (KAVAR BT 8788 Zalaszentlászló, Kossuth Lajos u. 62.) gazdasági társasággal végezteti.

A gazdasági társaság függetlenített belső ellenőre a központi jogszabályokban előírt szakmai és képesítési követelményeknek teljeskörűen megfelel. Az államháztartásért felelős miniszter engedélyezte belső ellenőrzési tevékenységét.

Belső ellenőr a kötelezően előírt (ÁBPE I.) vizsgával rendelkezik, folyamatos továbbképzéseken vesz részt és nemcsak elméleti, hanem több mint 20 éves gyakorlati tapasztalattal is rendelkezik. Belső ellenőr a kezdetektől fogva tagja a Belső Ellenőrök Magyarországi Fórumának (BEMAFOR), így az államháztartás belső kontrollrendszerének változásairól első kézből értesül.

2. *A belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása*

A belső ellenőr munkáját közvetlenül a jegyző irányítása alatt látta el.

A belső ellenőr funkcionális függetlensége biztosított, a belső ellenőr az önkormányzat szervezeti hierarchiájába „beépült”.

A belső ellenőr nem vesz részt az önkormányzat operatív működésével kapcsolatos feladatok ellátásában, mint pl.:

- az önkormányzat működésével kapcsolatos döntések meghozatalában

- bármely végrehajtási vagy irányítási tevékenységében;
- pénzügyi tranzakciók kezdeményezésében, jóváhagyásában;
- belső szabályzatok elkészítésében;
- intézkedési terv elkészítésében.

Az önkormányzatnál 2006. évtől teremtették meg a feltételeket a belső ellenőrzési rendszer működtetésére. A belső ellenőrzés folyamatos működésének eredményeként az önkormányzat gazdálkodásának színvonala jónak értékelhető.

A belső ellenőr és a gazdálkodással foglalkozók között folyamatos konzultációk történnek, amely során ismeret cserére is sor kerül, az önkormányzat „életében” a belső ellenőrzés folyamatosan jelen van.

3. *Összeférhetlenségi esetek*

Összeférhetlenség miatt belső ellenőrzés nem maradhat el.

4. *A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása*

A belső ellenőr, a Ber-ben megfogalmazott jogosultságokkal kapcsolatos problémákkal, korlátozásokkal nem találkozott, így többek között:

- az önkormányzat valamennyi helyiségeibe beléphetett;
- az önkormányzatnál az ellenőrzés tárgyához kapcsolódó, minden kért iratba betekinthetett;
- az önkormányzat vezetőjétől és bármely alkalmazottjától írásban vagy szóban információt kérhetett;

5. *A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők*

A tárgyi feltételek tekintetében a belső ellenőr saját gépkocsijával közlekedik, jelentéseit, saját számítógépével írja. Tárgyi feltételekre vonatkozó igénnyel az önkormányzat felé nem lépett fel. Az ellenőrzési rendszer kialakítása során akadályozó tényezőkkel nem szembesült, az önkormányzat és a hivatal dolgozói munkáját segítették.

6. *Az ellenőrzések nyilvántartása*

A belső ellenőrzési vezető az elvégzett belső ellenőrzésekről a Ber. szerinti nyilvántartást vezeti, valamint gondoskodik az ellenőrzési dokumentumok megőrzéséről, illetve a dokumentumok és adatok szabályszerű, biztonságos tárolásáról, saját telephelyén.

7. *Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok*

A belső ellenőrzési rendszer 2012. évig Kistérségi Többcélú Társulás keretében történt, de 2013. évtől a belső ellenőrzési rendszer fejlesztési iránya módosult.

A kormány a költségvetési szervek belső ellenőrzési tevékenységét továbbra is fontosnak tartja, de ehhez – a korábbi évektől eltérően – külön nevesített anyagi támogatást nem biztosít. A belső ellenőrzés megszervezését, a működéséhez szükséges anyagi, tárgyi és személyi erőforrásokat az önkormányzatnak kell előteremtenie. Az Áht., valamint a Ber. a belső ellenőrzési tevékenységeket a jegyző felelősségi körébe utalja

Az önkormányzat anyagi lehetőségeinek figyelembe vételével került sor a 2014. éves belső ellenőrzési munkaterv kidolgozására, ez azonban a korábbi években megszokott mértéket nem érte el.

Mindezek ismeretében – amennyiben a kormány a belső kontrollrendszert magas színvonalon szeretné tudni - célszerű lenne visszaállítani – a 2006. és 2012. évek között jól bevált - a külön nevesített normatív finanszírozást.

III. A tanácsadó tevékenység bemutatása

A belső ellenőrzést végző gazdasági társasággal kötött szerződésben is rögzítésre került a tanácsadói tevékenység végrehajtásának kötelezettsége. A tanácsadói tevékenységet azonban külön írásbeli és szóbeli felkérés nélkül is gyakorlatilag kötetlen időben és témában biztosította a belső ellenőr.

A tanácsadói tevékenység egyrészt aktuális számviteli, gazdálkodási kérdésekre terjedt ki, másrészt az aktuális belső ellenőrzési feladathoz kapcsolódott. Ezzel került biztosításra a felmerült hibák, hiányosságok minél hatékonyabb realizálása.

A tanácsadói tevékenység pontosan a kötetlensége okán külön dokumentálásra nem került.

B. A belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján

I. A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok

a) A helyi szabályzatok felülvizsgálata

Zalaszombatfa Község Önkormányzata 2014. évi belső ellenőrzési munkatervében előírtak alapján került sor a számviteli politika, az eszközök és források értékelési szabályzata, a leltározási és leltárkészítési szabályzat, a pénzkezelési szabályzat, a kötelezettség vállalási szabályzat felülvizsgálatára.

A feladat elvégzésére a jegyző által 2014. április 28-án kiadott megbízólevél, valamint az ellenőrzési vezető által 2014. április 28-án készített ellenőrzési program alapján került sor.

A helyszíni ellenőrzésre Rédicsei Közös Önkormányzati Hivatalnál került sor.

Összességében megállapítottuk, hogy a szabályzatok hatálya kiterjedt Zalaszombatfa Község Önkormányzatára is.

Az önkormányzat valamennyi, az ellenőrzésbe vont belső szabályzattal rendelkezett. A szabályzatokban az önkormányzat sajátosságai érvényre jutottak.

A szabályzatokat jóváhagyták, hatályba helyezték, a korábbi szabályzatok hatályon kívül helyezéséről gondoskodtak és maradéktalanul az ellenőrzés rendelkezésére bocsátották.

A szabályzatok a pénzügyi-gazdasági munkához megfelelő alapot biztosítottak, a 2014. évtől bekövetkezett változások miatti aktualizálás megtörtént.

A szabályzatokat a jegyző hagyta jóvá.

A helyszíni vizsgálat során hibát, hiányosságot nem tapasztaltunk, ezért javaslatokat sem teszünk, felhívtuk azonban a figyelmet, hogy a folyamatos változások miatt a szabályzatokat folyamatosan aktualizálni szükséges.

II. A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése

1. Kontrollkörnyezet:

Az önkormányzat valamennyi belső szabályzattal rendelkezett. A szabályzatokat jóváhagyták és hatályba helyezték.

A szabályzatok a pénzügyi-gazdasági munkához megfelelő alapot biztosítottak.

A szabályzatokat valamennyi érintett költségvetési szervre kiterjesztették, a szabályzatokat a jegyző hagyta jóvá.

A szabályzatokban meghatározták az egyes jogokat gyakorlók feladatait és hatásköreit is, továbbá a helyettesítés rendjére történő meghatalmazásokat is, továbbá egységes, áttekinthető szerkezetben szabályozták a jogkörök gyakorlására jogosultakat.

A személyi változások leginkább a kötelezettségvállalás, érvényesítés, utalványozás és ellenjegyzés rendjét érintik, ezért felhívjuk a figyelmet a szabályozás folyamatos aktualizálására.

2. Kockázatkezelés:

A kockázatok legutolsó felmérésére 2013. januárban került sor. Ennek keretében az önkormányzatot érintő valamennyi területen felmérésre kerültek a kockázati tényezők. Az önkormányzat rendelkezik külön Kockázatkezelési szabályzattal is, amelyben részletesen bemutatásra kerül:

- a kockázatok meghatározása és felmérése,
- a kockázatok elemzése, továbbá
- a kockázatok kezelése.

3. Kontrolltevékenységek:

Az önkormányzat vezetőinek kötelessége és felelőssége az általuk irányított szervezeti egység működésének ellenőrzése és az előírástól eltérő gyakorlat megszüntetése, vagy a megszüntetést segítő javaslatok megtétele. E feladat ellátásának eszköze a belső kontrollrendszer részét képező, a törvényi (Áht) és kormányrendeletben előírt (Ávr.) kötelezettség alapján kialakított folyamatba épített, előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés (továbbiakban: FEUVE), amelynek helyben alkalmazott módszereit az adott folyamat jellegétől, tartalmától függően a vezetés iránymutatásait figyelembe véve a folyamatgazdák határozzák meg.

Az Önkormányzatra hatályos, helyszíni vizsgálat ideje alatt érvényes FEUVE szabályzattal rendelkezett. A szabályzat tartalmazza a FEUVE fogalmát, tartalmát, a rendszer felépítését, a pénzügyi irányítási és ellenőrzési feladatok ellátásának megszervezését, a FEUVE rendszerrel szemben támasztott követelmények, a FEUVE részletes szabályait.

A FEUVE előírásait a hatályos szabályzat szerint hajtották végre. A helyszíni vizsgálatok során a FEUVE rendszer szabályszerűsége, gazdaságossága, hatékonysága és eredményessége területén alapvető hiányosságot nem tapasztalt a belső ellenőrzés. A szabályzatokban előírt feladatokat az egyes munkatársak munkaköri leírásaiban is szerepeltetni szükséges.

A pénzügyi döntések dokumentumai (ideértve a költségvetési tervezés, a kötelezettségvállalások, a szerződések, a kifizetések és a visszafizetések dokumentumait is), a pénzügyi döntések szabályszerűségi és szabályozottsági szempontból történő jóváhagyásának, illetve ellenjegyzésének, valamint a gazdasági események elszámolásának szabályozási rendszerét az önkormányzatnál kialakították.

Az önkormányzat vezetői, a vezetői ellenőrzést a következő közvetlen eszközökkel végezték:

- **az aláírási jog gyakorlásával** (megtagadja az aláírást, ha nem hajtották végre az intézkedéseket, és szabálytalan tranzakciót akarnak végezni),
- **az információk elemzésével** (folyamatosan elemzi, hogy a kapott információk, jelentések jelzik-e a módosított gyakorlat hasznát),
- **beszámoltatással** (személyesen számon kéri az érintett munkatársától a végrehajtás megtörténtét és eredményét),
- **helyszíni tapasztalatszerzéssel** (a konkrét folyamat, ügylet előírtaknak megfelelő lebonyolítását a helyszínen is megfigyeli),
- **intézkedések nyomon követésével** (belső ellenőr megbízásával).

A vezetők által alkalmazott vezetői ellenőrzések különböző módszerei az automatikus kontrollokkal együtt biztosították, hogy egyetlen terület sem maradt felügyelet, ellenőrzés nélkül.

4. Információ és kommunikáció:

A helyszíni vizsgálat során az önkormányzat vezetésével, továbbá a hivatal dolgozóival több esetben is interjú készült, illetve megbeszéléseket folytattunk.

A polgármester és a jegyző mindkét vizsgálat esetében a belső ellenőrzés rendelkezésére állt, a vizsgálat lefolytatásához szükséges valamennyi információt rendelkezésünkre bocsátott.

A hivatal dolgozói mind az adatszolgáltatás tekintetében, mind pedig a kérdések megválaszolásában együttműködőek voltak, valamennyi kért adatot és információt a belső ellenőrzés rendelkezésére bocsátottak.

A jelentés tervezetét először a hivatal dolgozóival ismertette meg a belső ellenőr. Ezen egyeztetés konstruktívnak bizonyult és a végleges ellenőrzési jelentés színvonalát növelte.

Az ellenőrzési jelentés véglegesítése előtt a polgármester és a jegyző lehetőséget biztosított a tapasztalatok megbeszélésére.

A fentiek alapján tettem meg a „belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása” fejezetében foglalt megállapítást.

5. Nyomon követési rendszer (Monitoring):

Mivel intézkedési terv az ellenőrzéshez sem kapcsolódott a pénzügyi ügyintézőnek írásban nem kellett beszámolnia a jegyző részére a megtett intézkedésekről.

A belső ellenőrzések a fentiek következtében lezártnak tekinthetők.

Az ellenőrzés tapasztalatai szerint a vizsgált terület alacsony kockázatúnak minősíthető, ezért utóvizsgálatot nem javasolunk.

C. Az intézkedési tervek megvalósítása

A belső ellenőrzés által tett ajánlásokra, javaslatokra készített intézkedési tervek végrehajtásának és nyomon követésének tapasztalatai az alábbiak voltak.

a) A helyi szabályzatok felülvizsgálata

Tekintettel arra a tényre, hogy a helyszíni vizsgálat során hibát, hiányosságot nem tapasztaltunk, javaslatokat sem teszünk, továbbá intézkedési terv készítése sem indokolt.

Ettől függetlenül a helyszíni ellenőrzés során felmerült kisebb szakmai kérdésekben a megbeszéltek szerint javasolt eljárni.

Zalaegerszeg, 2015. április 22.

Kiss Csaba
függetlenített belső ellenőr